LA TORNABODA

HUMORADA EN UN ACTE Y EN VERS

ORIGINAL DE

JULIÁ CARCASSÓ

Estrenada ab aplauso en lo Teatro Granvia (antes Calvo-Vico) la nit del dijous 19 Octubre 1893.

Preu: UNA pesseta

BARCELONA
BIBLIOTECA DE «LO TEATRO REGIONAL»
Carrer de las Cabras, 13, segon
1894

LA TORNABODA

LA TORNABODA

HUMORADA EN UN ACTE Y EN VERS

ORIGINAL DE

JULIÁ CARCASSÓ

Estrenada ab aplauso en lo TEATRO GRANVIA (antes Calvo-Vico) la nit del dijous 19 Octubre 1893.
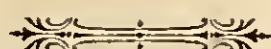

BARCELONA

BIBLIOTECA DE «LO TEATRO REGIONAL»

Carrer de las Cabras, 13, segon

1894

A D. Baldomero Llort

¿A qui milló puch dedicá aquesta modesta obreta, que á V.. coneixedó com es de la típica costúm que te per base, com també del lloch d' acció de la mateixa, hont tan alegres dias tinch passats junt ab sa grata companyía?

Per lo tant, espero veurá en ma intenció, més que 'l propósit de fer figurá son valiós nom en obra de tan escassa valía, lo bon desitx de darli una petita prova de vera amistat.

Son afectíssim amich

L' autor.

REPARTIMENT

Personatjes	Actors
SIÓ.	SRA. LLORENTE.
TRESONA..	» PALLARDÓ.
ROCH..	SR. GUILEMANY.
S. ENRICH (Tinent de carrabiners).	» LLIBRE.
JEP, (Guarda-termes).	» MONTERO.
GRAU..	» LLORENTE.
FALÓ..	» FUENTES.

L' acció se suposa en Viladecans, y avuy dia.

Dreta y esquerra la del espectador.

ACTE UNICH

Pati d' una casa de pagès. A la dreta, la casa; á la esquerra un corral. Al fondo una paret de tancas ab portal al mitx y á un costat y altre d' aquest, sentats sobre pedrissos, dos ninots de palla ab careta y vestits ridículs fácils de treure y posá.

ESCENA PRIMERA

SIÓ, al poch ROCH y al fi TRESONA

SIÓ (*Sentada al portal de la casa fent mitxa.*)
Quina vida mes pesada
la de la noya de fora;
estarse á casa á tothora
sens está un minut parada.
Fé una vida malaltissa
per no sentí en ré alegría.
y sortí un cop sols al día
de bon matí per 'ná á missa.
Entregada á n' al trevall,
viure sens cap distracció
que la reanimi, á escepció
d' aná 'ls diumenges al ball.
Sórt que diu que 'm vol en Roch
y cada punt m' ho sol di,
que si no, trista de mi,
lo méu goig fora ben poch!

Jo he nascut per l' alegría,
no per viurer retirada
com·una monja, tancada
entre parets, nit y dia.
¡Qué ditxosas deuhen sé
las fadrinas de ciutat,
que allí 'l viure es molt mes grat
y 's respira un altre alé!
A un poble tot es mesquí,
hasta las aspiracions,
no 's reben ni sensacions;
mes bé; no es viure, es morí!

(*Roch entrant pel fondo*)

ROCH ¿Qu' estás soleta, Sió?

SIÓ La mare es dalt á endressá.

ROCH Sembla qu' estás trista!

SIÓ ¡Cá!

ROCH T' ho conech, no ho neguis.

SIÓ ¡No!
Es sols Roch que 'm dona pena
aquesta vida que fém,
tant retreta.

ROCH ¿Qué hi farém?
¡si un no pot posarhi esmena!
Ja se sab: fora 'l trevall,
en un poble no hi há ré;
pels homes, sols lo café
y per las donas, lo ball.
Per cert que aquest any, Sió,
volém lluhinse ab la festa!
mira; hem contractat l' orquesta
dels Muixins.

SIÓ ¡Si!

ROCH ¡De debó!
Ja veurás com ballarém,
quin modo de refilá .. (*Ballan.*)
y aquest any que 'ls vull ballá
tots ab tu, ¡com lluhirém!

SIÓ Pero primé has de di al pare
que vols tení relacions
ab mi.

ROCH ¡Uy... d' aquí allavons
ja ho crech y molt ans encare!
Ta mare ja está al corrent
sense ferhi oposició,
y aixís que tinga ocasió
al teu pare 'n daré esment.
Y un cop casats ja veurás
com te fuig lo mal humor,
que tot ho alegra l' amor.
¡Bufona! *(Dantli un copet á la espatlla.*
SIÓ ¡Y ara! ¿Qué fas?
ROCH Es que t' estimo jo mes...
¿que 't diré? que las pessetas!
SIÓ Pero tocá!...
ROCH Son festetas
que ningú pot dirhi rés.
SIÓ De tots modos, si la mare
te veya aixi bromejá...
ROCH No tingas pó, no 'ns veurá;
si deu sé per dalt encare.
¿M' estimas?
SIÓ Ja sabs que sí.
¿Y tú?
ROCH ¿Si t' estimo jo?...
No m' ho preguntis, Sió,
perque no t' ho sabré di.
No sé que ho fá! aprop téu
sento que 'l cor fort me salta
y 'l pensament se m' exalta
y 'l temps me sembla mes bréu!
SIÓ Igual me passa á mi, Roch,
prop téu mes alegre estich
y 'm sembla tot mes bonich
y sento ab tu estarhi poch!
ROCH Donchs si ara 'ns volém aixi,
ja casats no hi haurá mida!
TRESONA Noya!... *(Cridantla de dins.)*
SIÓ ¿Sents? la mare 'm crida.
ROCH Donchs adéu!... *(Se 'n vá pel fondo.)*
SIÓ Torna á vení...

ESCENA II

SIÓ y TRESONA

TRESONA ¿Que ja has dat grá á la virám?
SIÓ Ara 'ls en anava á dá.
TRESONA Enllesteix, que has de acabá
aquella nuba d' estám;
la cosina ja l' espera
per 'ná demá á Barcelona.
SIÓ Ja estará, no temi, dona;
no més falta una puntera.
TRESONA Y avuy ab la tornaboda
ton pare ho ha deixat tot.
SIÓ Ell fa bé, un dia que pot...
TRESONA No 't cregas, no m' incomoda.
SIÓ Per xó mateix...
TRESONA Tant me fá.
SIÓ Avuy es dia d' humor.
TRESONA Com 'bia d' arreglá l' hort
per xó ho deya.
SIÓ Ja ho fará.
Demá ja entrém á cuaresma
y 'l bullici haurá acabat.
TRESONA Sort d' aixó, sino en Bernat
per torná perdría l' esma!
Tot lo día gatejant
acompanyat d' una pila...
per' quets carrés de la vila,
menjant coca y traguejánt.
¿Y tot per qué? per fè riure
y dú aquets ninots de palla (*Senyalantlos.*)
rodejat de la quitxalla
per totas parts...
SIÓ Y aixó es viure!
Bé prou trist que passa l' any
trevallant sempre...
TRESONA Si tal.
SIÓ Que disfruti 'l carnaval,

aixó ray que no dú dany!

TRESONA Ni beneficis.

SIÓ Es clá!

TRESONA Es que tú l' alcans no atinas.

SIÓ Vaig á dar grá á las gallinas

TRESONA Si, que 't deuhen esperá.
Ves si han post.

SIÓ Molt bé. (*Entra al corral.*)

TRESONA (*Se posa á fé mitxa.*) Jo crech,
d' ensá que 'n Roch la pretent
que ha perdut l' enteniment,
y com ella n' hi há un aplech!
Y en Bernat per 'ná á fer l' ós
tot lo de casa abandona,
després dirán de la dona.
¡Pobre casa, si no hi fós!
Oh! y aquí están esperant
perque 'ls vingan á buscá,
aquets que han dut á guardá.
¡Vaya una fatxa que fan! (*Als ninots.*)

ESCENA III

TRESONA y ENRICH

ENRICH ¿Que tal, senyora Tresona? (*Entrant.*)

TRESONA Molt bé y vosté, senyó Enrich?

ENRICH Mes bé que 'l mon, aquí estich
molt milló que á Barcelona!
Com no m' entreté 'l servey
passo 'l dia sens fé ré,
passejant, 'nant al café;
es di, fent vida de rey.
Fa tant sols una setmana
que 'n aquí soch destinat,
y es tant ja 'l que m' ha provat
que no perdo may la gana!
(*Adonantse dels ninots.*)
Y are, qué venen á sé
aquets dos? á qué treu cap!

TRESONA Son los carnestoltas, sabí
de la tornaboda.

ENRICH Qué?...

TRESONA De la festa que aquí 's fá
cada any per semblant diada.

ENRICH Donchs no me l' han esplicada

TRESONA No! donchs li vaig á esplicá.
Es costum tradicional
d' aquí y del poble vehí,
á las deu del dematí
del dimars de carnaval,
sortí de l' era de casa
homes y donas plegats
de brasset y disfressats,
ab un ninot dalt d' un ase.
Y ab correcta formació,
ab gralla y timbal darrera,
marxá amunt la carretera
hasta 'l pont, qu' es la partió
dels dos pobles.

ENRICH Ja entench.

TRESONA Si;
y un cop ja alli juntadas
los dos collas apostadas,
juntas, desfán lo camí.
La que de primer hi acut
guanya sens 'verhi protesta
y aixís van á fé la festa
á n' al poble que ha perdut.

ENRICH Donchs digas que 'l que pert guanya!

TRESONA Si senyó, pero es pagant
lo gasto que 'ls altres fan.

ENRICH Ah! vaja, ja entench la manya!

TRESONA Pagan cocas y barreja
y á cambi del sacrifici,
arman pel poble un bullici
que dona á ne 'l altre enveja.
Y per això es que aquest any
perque 's fes la festa aquí
los nostres fent poch camí,
en perdre han tingut afany.

Si 'ls vol veure, senyó Enrich.
are son tots á ballá
à l' era 'l ball d' espolsá,
que 's un ball molt rebonich!

ENRICH Prou que 'ls veuré.

TRESONA Van molts curros!

ENRICH Y 'ls ninots aquí qué hi fan?

TRESONA Los han dut, perque entretant
descansin un xich los burros.
Com l' home es lo principal
y cada any los deixa l' ase.
ja se sab, tots d' aquí casa
ne fan cuartel general

ESCENA IV

Dits y SIÓ

SIÓ Bon dia! *(A Enrich)*

ENRICH Que Déu la guart.
Vosté sempre tan bonica

SIÓ 'M fá favor...

ENRICH Gens ni mica.

SIÓ Vol callá...

ENRICH No per ma part.

TRESONA ¡Sempre está per fe brometa
lo senyor tinent!

SIÓ ¡Oy tal!

ENRICH No ho creguin, ho dich formal,
bonica y aixerideta!
Ditxós 'l que la voldrá...

SIÓ Y no 'm podrá heure ¿oy?

ENRICH Al contrari, que cofoy
'l que l' obtinga estará!

TRESONA ¿Vol dir que si, senyó Enrich?

SIÓ No ho cregui, mare, etsajera

ENRICH Jo se que 'n té un...

SIÓ Quimera!

ENRICH Que 's guapo y hereu molt rich!

SIÓ Qui li ha dit?

ENRICH Oh! tot se sab!
En un poble sens volgué
al poch no s' ignora ré.
¡Tan de bó no 'n tingués cap!

ESCENA V

Dits y ROCH

ROCH Bon dia! Senyó tinent...
(¡Sempre aquet ab la Sió!
No sé que busca!)
TRESONA Y aixó
que 't dú per 'qui?
ROCH Ca, un moment
que hi surtit per 'ná avisá
á n' al Xich de cal Noy gran
y al passá per 'qui 'l devant
hi pensat, deixemhi entrá.
ENRICH Crech que 's aquet he? l' hereu
que la vol?) (*A Sió.*)
SIÓ Bá!
ROCH (Si es un fet
are li parla en secret!)
TRESONA Bé y donchs Roch que ja sembreu?
ROCH Demá comenso.
SIÓ Tot sol!
ROCH No; ja tinch presa la gent.
Y que tal, senyó tinent,
li agrada aquest poble?
ENRICH Molt!
¿Com voleu que no m' agradi
veyent caras tan bufonas?
SIÓ Deixal dí... (*A Roch.*)
ROCH (Si...)
ENRICH N' hi han de molt monas
¿No es vritat? (*A Roch.*)
ROCH (Vol que m' enfadi!)
Així m' ho sembla
SIÓ Aixó ho diu

sols pel gust de bromejá

TRESONA Es molt amable!

ROCH (Ja, ja...)

SIÓ Que hi farém? (*A Roch*)

ROCH (Jo l' ull molt viu.)

SIÓ Perque no entran dins?

TRESONA Si á fé,

que no 'ns priva pas ningú!

ENRICH Donchs entrém...

SIÓ (*A Roch*) ¿Que no entras tú?

ROCH. No, m' envaig, que tinch que fé.

SIÓ Entra un rato.

TRESONA A seure un xich.

SIÓ Vaja, home...

ROCH No puch

ENRICH Entreu.

TRESONA Y tal!...

ROCH. Adeu!

SIÓ Donchs adeu!

ROCH Estiga bó, senyó Enrich.

(*Entran dins la casa menos Roch*)

ESCENA VI

ROCH

Sempre per 'quí aquet tinent,
fa pochs dias que ha arribat
y jo crech que 'ls ha passat
rondant per' aqui. ¿Quin intent?...
Jo no sé pas que hi ve á fé,
ni que hi estés de centinella!
Per 'xó la culpa es mes d' ella!
no li fes tan bon papé!
Si pogués averiguá
si es que ella 'l vol y m' enganya
¿Pero cóm? Ja sé la manya,
un d' aquets me la dará. (*Signant los ninots.*)
Cuan convé s' atina en tot!
Me posaré 'l seu disfrés

y un cop amagat, ¡ni exprés!
faré 'l paper del ninot.
Així 'l que hi hagi de vritat
podré be del cert sabé.
¿Y á n' á quin despullaré?
aquet que va més mudat
(Senyalant lo de la dreta, á qui treu lo vestit y s' 'l posa.)
¡Com hi ha mon que dech fe goig!
Si are 'm trovaba algú aquí
y 'm veya vestit així
se creuria que soch boig.
Amaguemlo are al corral *(Ho fá.)*
Are á seure á n' al pedrís.
¿Y com me posaré? aixís.
¡Dech semblá un ninot cabal!

ESCENA VII

DIT y JEP

JEP — Gent de casa... *(Sortint del fondo y cridant.)*
ROCH — Aquest per 'qui!
JEP — Deuhen sé á dins.
ROCH — No pas tots.
JEP — Qui son aquets! ah! 'ls ninots
de la tornaboda.
ROCH — Si!...
JEP — Quinas fatxas mes estranyas!
Aquest sembla un ensopit; *(A Roch.)*
pósat tieso, home, dalit. *(Li posa.)*
ROCH — (¡No apretis tant, que m' escanyas!)
JEP — Aquest brás un xich mes alt. *(Li posa.)*
aixis fas milló presencia!
ROCH — No es pas ré la penitencia,
si ho sé no 'm llevo.
JEP — Animal!
Y si uso paraulas fermas,
no es que ho tinga per manía,
que ab altres me 'n guardaría.
Per algo soch guarda-termes.

ROCH Gracias pel favor...
JEP (*Al de l' esquerra.*) Y aquest
sembla que 's decanta en llá.
ROCH ¡Oh! aquest ray no 's queixará!
JEP Vaja home, pósat mes dret.
Ja feu ben bona parella,
si fosseu de carn y os
potsé os pendrían als dos
per fé al portal centinella!

ESCENA VIII

DITS y TRESONA

TRESONA Ola! Jep, que 't dú per quí?
JEP Rès, que os venia avisá
que vigiléu.
TRESONA Donchs que hi há!
JEP Corran lladres.
TRESONA Lladres!
JEP Sí.
Al corral de la Baleta,
m' acaba de dí en Molinas
que han robat cuatre gallinas,
tres cunills y una cabreta.
TRESONA Y quí son?
JEP Oh! no se sab
si son d' aquí ó forastés.
TRESONA Que no sigui álgun disfrés
de l' altre colla.
JEP Ja hi cab!
TRESONA Corra avuy tan mala gent,
no 's pot fiá de ningú.
JEP Teniu rahó, es ben segú.
Ja hi 'visat al somatent
perque rondi aquesta nit,
y si acás 'ls atrapém
com sants-Cristus 'ls durém
cap al jutjat del partit.
TRESONA Molt ben fet.

JEP Donchs ja ho sabéu
ROCH Jo també.
JEP Hasta un' altra estona.
TRESONA Gracias, Jep.
JEP De rés, Tresona.
Adéu! (*Se 'n va pe 'l fondo*)
TRESONA Adéu!
ROCH Vaja adéu!
TRESONA No més hi faltava aixó
per' acabau d' arreglá,
prou mal que avuy tot está.
Pensá en lladaes, ja tinch pó!

ESCENA IX

ROGH, TRESONA, SIÓ *y* ENRICH

SIÓ Quí era mare? (*Sortint ab Enrich.*)
TRESONA Cá, era 'n Jep
que m' ha vingut avisá
que corran lladres pe 'l poble
y ha fallat molta virám.
ENRICH Deuhen sé 'ls vehins mateixos
SIÓ Oh! devegadas qui sab!
TRESONA Potsé es algun forasté
de 'ls que han vingut disfressats.
SIÓ Voléu dí?
TRESONA Ten conte, noya,
potsé fora 'l primé cás.
ENRICH Aprofitant lo bullici
no tindría rés d' estrany!
TRESONA Y are hi penso hi deixat l' olla
y potsé s' haurá agafat.
Dispensi, senyó tinent. (*Se 'n vá*)
ENRICH Oh! per mi no 's privi may.

ESCENA X

ROCH, SIÓ *y* ENRICH

ENRICH Donchs com deya fa un moment,
á no estar ja compromesa
desd' are li faig promesa
que fora 'l seu pretendent.
ROCH Ja som allá hont jo volía!
ENRICH Soch solté y 'm vull casá
y si 'm volgués vosté...
SIÓ Bah!
no diga tal tontería.
Que no veu que jo no soch
pe 'l seu bras?
ENRICH Còm?...
ROCH No li entesa.
SIÓ Veu que soch una pagesa
y per lo tant valch molt poch.
ROCH Eh? com fá la melindrosa
per fersa més estimá!
ENRICH No sé per qué!
SIÓ Sí, es ben clá,
per vosté soch poca cosa.
Que un militar, per mullé
necessita una senyora.
ENRICH Si 's casés ab mi ja ho fora.
SIÓ Ho semblaría potsé!
Aixó vé de naixement
y la que no n' es de mena
com que las faltas no esmena
es la burla de la gent.
ENRICH Vosté ho agafa molt fort.
SIÓ No ho crega, molt natural.
ROCH Aixó pren peu!
ENRICH Lo que val
no es la finura, es 'l cor.
SIÓ Aixó ja ho sé, pero á mès

es precís sigan los dos
d' igual classe, nos ab nos,
com diuhen á Cadaqués.
Las noblesas, ab noblesas,
los pastors, ab las pastoras,
los senyós, ab las senyoras
y 'ls pagesos, ab pagesas.

ENRICH Donchs dispensi que m' acudi
dirli que aixó es formá rassas,
y avuy ningú está per classes

ROCH Per xó van tan pochs á estudi!

SIÓ Donchs lo modo no veig jo
de que lliguin com preten,
dos que pensin diferent
y de distint condició.

ENRICH (Aquesta noya no es tonta
y casi bé m' ha atrapat!)

ROCH Parla com un diputat,
té unas sortidas de pronte!
(*Sió agafa un canti fent ademán d' anarsen.*)

ENRICH Ja se 'n vá!

SIÓ Sí, hasta la font
á omplí aquet canti y vosté?

ENRICH Jo 'm quedo.

SIÓ Donchs passiho bé.

ENRICH A la vista...

ROCH ¡Quín buscón!...

ESCENA XI

ROCH Y ENRICH

ENRICH N' hi encendrém un de mitx ral
y 'ns asseurém á la fresca.
(*S' assenta al costal d' en Roch y encén un cigarro, tirant á cada pipada lo fum á la cara del que creu un ninot.*)
Aquesta noya m' engresca,
sino que es massa formal.
En quant á sé 'l seu marit

m' hi pensaría milló.

ROCH Jem, jem, (*Tussint fort.*)

ENRICH (*Alsantse.*) Y are que es aixó? aquet ninot ha tussit!

(*Roch s' aixeca.*)

ROCH Home, si fá un fum tan fort
y me 'l tira així á la cara,
que 'ls ulls me ploran encara
y 'm pica 'l coll!

ENRICH (*Rihent.*) ¡Quín humor!
Jo que 'l creya un mamarratxo
fet de palla y es un home.
Sabéu que estéu molt de broma!
(Aixó si no está borratxo.)

ROCH No ho estich gens ni molt poch
que la cosa es seria. En prova.

ENRICH Aquesta véu no m' es nova!

ROCH Vegi si 'm coneix? (*Se trêu la careta*).

ENRICH ¡En Roch!

ROCH Jo; que fent aquí 'l ninot
per sabé aixís la vritat,
tot lo que han dit hi escoltat
vosté y la Sió.

ENRICH Tot!

ROCH Tot.

ENRICH Es dí que ha estat un ardit?

ROCH Per sabé si m' enganyava.

ENRICH Y jó que no sospetxava.

ROCH Si senyó, tot ho he sentit.

ENRICH Y bé, que hi dit que no fos
molt natural y prudent?

ROCH ¿Sab que ha fet, senyó tinent,
ab lo que ha dit?

ENRICH ¿Qué hi fet?

ROCH L' ós.

ENRICH A mí ab aquestas!

ROCH Si tal;
sabent que m' era promesa
aixó n' es per mí una ofesa
y 'l considero un rival.

ENRICH Bah! Roch, no ho prengueu així!

lo que jo hi dit á la Sió,
no dú cap altre intenció
que bromejá un xich.

ROCH — Vol dí?

ENRICH — Si, home si, no os hi enfadéu
que 'l cás no porta malicia
y 'l qu' héu de dá á la justicia,
mès val que vos s' ho menjéu.

ROCH — Es que vull seguí la pista
d' aquet contrabando.

ENRICH — Qué!
Home sent carrabiné
com puch sé contrabandista?

ROCH — Quí sab!

ENRICH — No faig tal servey,
que m' hi podría aná 'l mando.

ROCH — Com que al fí es un contrabando
que no 'l castiga la lley!

ENRICH — Si algú n' intenta passá
os juro que no soch jó,
y cuan vinga l' ocasió
penso pogueusho prová.

ROCH — Está bé; l' ocasió espero,
y allavors decidirém.

ENRICH — Donchs á lo dit, ja 'ns veurém.
(Se 'n va pe 'l fondo).

ROCH — Me creya qu' era més fiero!
Per broma diu qu' hi enrahona
y la volteja per tot!
Bah! torném aquí 'l ninot,
que ja l' he fet massa estona.
(Tréu lo ninot del corral y l' assenta al padrís, tornantli á posá l disfrés).
Tornemli á posá 'l disfrés
y deixemlo com estava
Are ja sé 'l que 'm pensava.
(Saludant 'ls ninots).
Vaja, noys, hasta després!
(Se 'n vá pe 'l fondo dreta).

ESCENA XII

GRAU y FALÓ

(Surten pe 'l fondo esquerra, vestits tal com solen anar los del Ball de bastons).

GRAU Aquí 'ls tenim. (*Senyalant los ninots.*)
FALÓ Ja t' ho deya
qu' eran á cá la Tresona.
GRAU Veurás, com no som d' aquí...
FALÓ Y donchs que fém?
GRAU Mans á l' obra.
FALÓ Quina fatxa que farém!
GRAU Mira, prou que 's véu de sobras.
(*Signant los ninots*).
FALÓ Jo seré '1 d' ells; t está bé?
GRAU Tant sé val, jó seré '1 nostre.
FALÓ Donchs comensemse á vestí.
GRAU Si, que 's tart y '1 temps no 'ns sobra.
(*Treuhen los vestits de 'ls ninots y se 'ls posan*).
FALÓ A veure si ho farém bé.
GRAU No hem de ferho bé, si, home!
tot dependeix de fe '1 mort.
FALÓ Y si 'ns ve '1 riure una estona?
GRAU Com portarém la careta
no ho veurán si obrím la boca.
FALÓ Es vritat! y dels ninots
que 'n farém?
GRAU (*Senyalant á l' esquerra*). Allí hi há una porta
que 's del corrál.
FALÓ Donchs á dins,
que som cuatre y dos estorban.
(*Los amagan dins del corral*)
GRAU Quina sorpresa 'ls darém!
FALÓ Y no 't dich ré de la broma!
GRAU Cuan nos vingan á buscá
creyentnos los carnestoltas
y posantnos dalt de 'ls burros
nos dugan á voltá '1 poble,

poch se podrán figurá
que 'ls ninots, tornantse homes,
s' alsin tot d' un bell plegat
á fé un discurs ab véu forta,
que fins crech hi haurá entrebanchs
y desmays, entre las donas.

FALÓ Jo crech que del sobressalt
que 'ls darém, por una estona
fins s' armará l' somatent,
de l' alarma qu hi haurá 'l poble!

GRAU Hem de deixá un bon recort
avuy de la tornaboda!

FALÓ Qué 'ns assentém?

GRAU Sí, al pedrís.
que vindrán d' aquí una estona
y sobretot nos convé
que ignori tothom la broma.
(S' assentan als pedrissos prenent una actitut ridícula. Grau al de la dreta.)

ESCENA XIII

DITS y SIÓ, surtint pel fondo

SIÓ Que 'm 'caba de di 'l tinent,
que 'n Roch vestit de ninot
á n' aqui 'ns ha escoltat tot
lo que hem dit, vaya un intent!
Segons senyas aquest era *(Signant á Grau.)*
y are torna á sé 'l de avans.
(Li agafa la má.)
Ay! Deu; no, si té las mans
de carn y ós! y qué espera?
No fassis l' encarcarat.
ja ho sé que no ets un ninot
y es inútil, ho sè tot.
¿Encare estás enfadat?
Jo á qui estimo es sols á tu
y 't juro sense falsía
que per ningú 't deixaría,

ho tens entés? per ningú.

GRAU Si 'm pren per altre es estrany
que 'm diga que tot ho sab.
¿Que deu sabé?

SIÓ Si, per cap,
no cregas que siga engany.

GRAU ¡Quinas mans que té mes finas!

SIÓ Vaja no 't fassis pregá.

GRAU Rés, deixemnos estimá.

FALÓ Y com li busca joguinas!

SIÓ Aixecat d' un cop, pabana,
y deixa de fé 'l ninot!

(*Grau s' alsa deixantse portá de la má per Sió.*)

GRAU Vaja, donchs; (no entench ni un mot!)

FALÓ Quina xicota mes tana!

SIÓ M' estimas, digas?

GRAU Si molt..

SIÓ Aquesta véu no es pas d ell!

FALÓ Si 'm vingués per fé parell
un altre, per no está sol.

SIÓ Tu no ets en Roch!

FALÓ (*Alsantse.*) No, es en Grau.

SIÓ Ay! y es un home també!

FALÓ Crech que sí.

SIÓ (*Espantada.*) ¿Qué 'm voldrán fé?

GRAU No temis, som gent de pau.

SIÓ ¡Ay Deu méu! potsé que son
aquets los lladres que han dit.
Socorro!.. (*Fent ademán de fugi.*)

GRAU No armis burgit.

SIÓ Lladres!... (*Fuig cap á la porta de la dreta.*)

FALÓ Fuig!...

GRAU Batúa 'l mon!
vés á que ha anat á vení
aquesta...

FALÓ Y si aquí algú 'ns trova!
Qué hem de fé?

GRAU Treurens la roba
y torná 'ls ninots aquí.

(*Entran los dos al corral y treuhen los ninots, als que després de colocá en los pedrissos, tornan á posá la roba que 'ls havian tret.*)

FALÓ ¡Si arrivém á admetre apostas!
GRAU Hauríam errat lo tret.
FALÓ Per 'vuy hem perdut lo plet.
GRAU ¡Con tal no paguém las costas!
FALÓ ¡Ay, Grau, aixó ha anat molt mal!
GRAU Si, Faló, molt malament!
FALÓ ¿No sents passos?
GRAU Si, ve gent.
FALÓ Amaguemse á n' al corral. (*Ho fan.*)

ESCENA XIV

JEP y á poch TRESONA y SIÓ

JEP Encare son per 'qui aquets; (*Als ninots.*)
casi 's deuhen ja anyorá
tant rato d' estarse sols!
Tresona, surtíu si os plau. (*Cridant.*)
Pero hont deurán sé aquets lladres
que no se 'ls pot atrapá?
(*Surten Tresona y Sió sens moures de la porta.*)
TRESONA Ah ets tu, Jep?
JEP Si jo, Tresona.
TRESONA Y donchs qué 't porta de cap?
JEP Que m' ha dit lo fill del Quirse.
que fa poch ha vist rondant
per qui la casa, dos homes
segons senyas disfressats,
y que desprès de molt rato
de secrets y escudrinyá
s' han ficat á dins del pati
procurant no sé notats,
y he vingut per si ès que fossin
los lladres qu' estém buscant,
y 'm diguéu si alguna cosa
os heu trovat á faltá.
SIÓ Que son ells, no hi ha cap dupte.
JEP Donchs així es cert que han entrat!
TRESONA Y tan cert que encare hi son.
JEP Qué diheu are!

TRESONA Que al instant
preparis la carrabina,
perque 'ls tens al teu detrás.
JEP No feu bromas, que axó es sério!
hont son?
SIÓ (*Signant los ninots.*) Miréu, assentats.
JEP Si son los ninots de palla
de la Tornaboda.
TRESONA Cá!
son los lladres, ho fan veure.
no ho duptis, van disfressats,
si hasta han empaytat la noya.
(*Jep los encara la carrabina tremolant de por.*)
JEP Donchs, alto á la autoritat,
lo que 's mou li pego un tiro.
SIÓ Posemse á punt per tancá.

ESCENA XV

DITS y senyó ENRICH

(*Entra pel fondo y al veure l' actitut de Jep diu:*)
ENRICH Per qué així apuntant te cuadras?
JEP ¡Oh y que vé á temps!
ENRICH Com vols di?
JEP Véu aquets?. (*Senyalant los ninots.*)
ENRICH Los ninots?
JEP Sí;
donchs no son ninots, son lladres.
ENRICH De sério!
JEP Cert.
TRESONA Si senyó.
SIÓ Son dos homes disfressats.
ENRICH Donchs au, Pep, contra ells plegats,
un per barba y fora pó.
(*Enrich desenveina l' espasa y agafa un ninot pel bras portantlo á mitx escenari, en tan Jep fá 'l mateix ab l' altre.*)
Au aquí, pillo, canalla!
JEP Apa, entrégat, lladregot.

ENRICH Pero si aixó es un ninot! (*Lo deixa caure.*)
JEP Vatúa 'l ret' si es de palla!
(*Deixantlo caure.*)
ENRICH Y donchs que 'm deyas?. .
JEP Es clá,
com que m' ho ha dit la Tresona!
TRESONA Y á mi la noya.
ENRICH ¡Ha estat bona!
SIÓ Com que ho podría jurá!
ENRICH Aixó es que s' ho ha afigurat;
tot ha estat una ilusió.
TRESONA Potsé que sí!
SIÓ No, senyó,
que 'ls he vist bé.
JEP ¡Ay carat!
SIÓ Y vosté estava á n' al tanto
y s' ha volgut divèrtí,
dihentme que 'n Roch era aquí
fent lo ninot.
ENRICH Y m' hi aguanto.
SIÓ Donchs no ha estat cert; qui hi había
eran dos desconeguts
que aquí s' han ficat, astuts,
per fé alguna picardía.
ENRICH Rés sabía d' aquets dos,
y es cert en cuant lo de 'n Roch.
TRESONA No ho entench!
JEP Ni jo tampoch!
SIÓ Jo 'm confonch!
ENRICH Jo estich confós!

ESCENA XVI

DITS y ROCH

ROCH (Sempre está per 'qui allotjat!)
SIÓ Oh y vens com l' anell al dit!
ROCH Qué passa?

SIÓ 'L senyó m' ha dit
que has fet lo ninot
ROCH Vritat.
Y de haverlo fet no 'm queixo,
perque axí he vingut á entendre
que 'l senyó Enrich vols atendre
per lo tant, des d' are 't deixo
TRESONA Qué dius!. .
SIÓ Cóm!...
ROCH Lo que sentiu.
SIÓ Pero si 't vuy sols á tú!
ENRICH Creyeuho, Roch.
TRESONA De segú!
SIÓ ¡Ay mare! sentiu qué diu?
JEP Per' qui dins hi há algú amagat!
Se sent remó! (*Indicant lo corral.*)
TRESONA Potsé son
los lladres!...
JEP Vatua 'l mon!
qui sap.. .
ENRICH Ja ho sabrém aviat.
(*Se tréu l' espasa, y entra al corral seguintlo Jep.*)
ROCH Lladres per' quí!
TRESONA De segú
son los dos que d' improvist,
fent lo ninot la Sió ha vist
creyent qu' un d' ells eras tú.

ESCENA ÚLTIMA

DITS GRAU y FALÓ

(Surten del corral, Enrich portant á Grau pe 'l brás
y Jep empenyent á Faló.)

ENRICH Au á fora, pillastró!
JEP Depressa mes que talós!
ROCH Jo 'ls conech á n' aquets dós!

GRAU Roch!
FALÓ Tú per' quí!
ROCH Grau! Faló!
ENRICH Es á di que us coneixéu?
FALÓ Ja ho crech ....
ROCH Son joves de bé
GRAU Lo passat esplicaré.
TRESONA A veure!
ENRICH Donchs comenséu.
GRAU Per fé una broma hem vingut
á fe 'l ninot, cuan al poch
prenentme á mí per en Roch,
la jove ha comparegut, (*Signant á Sió*)
qui plorosa m' ha jurat
que m' estimava
SIÓ Es molt cert.
GRAU Després nos ha descubert,
y al fugí 'ns hem amagat.
ENRICH Véu si es cert lo del ninot? (*A Sió.*)
SIÓ Dispensim donchs si ho duptava.
ROCH Sent com en Grau de di acaba,
be 'm déus perdoná? (*A Siò.*)
SIÓ Del tot.
FALÓ Donchs y 'ls lladres que corrían?
TRESONA ¡Oh y tal! hont dèuhen pará?
ROCH No hi há tals lladres.
ENRICH No?
ROCH Cá!
No ha estat cert lo que 's temían.
Era virám que han comprat
un senyós de Barcelona:
com que 'ls ho ha vengut la dona,
lo séu marit s' ha alarmat.
(*Se sent música y gran cridoria.*)
ENRICH Que es aquet só que incomoda
y tant cridá de 'ls xicot!
TRESONA Es que venen pe 'ls ninots
aquí 'ls de la Tornaboda.
SIÓ Tot s' ha aclarit á la fi!
TRESONA Jep, que no entri la quitxalla.
ENRICH Ves per dos ninots de palla

cuants l' hem estat fent aquí! (*Al públich*
Ab aixó, ja que así es moda
parlá al públich al final,
creyém que no tindrá á mal
de aplaudí *La Tornaboda*.

LO TEATRO REGIONAL

Periódich setmanal ilustrat de Literatura, Novas y Annuncis

SURT LOS DISSAPTES

Preu de cada número: 10 céntims

Publica setmanalment 8 planas de folletí de las obras catalanas més notables.

Preu de suscripció: 2 pessetas trimestre

OBRAS PUBLICADAS

	Ptas.
L' AGULLA, drama en tres actes de D. Francesch Pelay y Briz.	2
SORTINT DEL OU, diálech de D. Ignasi Iglesias.	0'25
CLARÍS, drama en tres actes de D. Conrat Roure	2
LO TEATRO PER DINS, comedia en dos actes de D. Frederich Solèr.	1'50
SANT JORDI MATA L' ARANYA, comedia en un acte de D. A. Guasch Tombas. . . .	1
LA DONA Y LA BAYLERINA, comedia en un acte de don Frederich Soler.	1
PINTURA FI DE SIGLE, humorada inverossimil, en un acte, arreglada per los Srs. Guasch Tombas y Dalmases Gil.	1
UN' ALTRA SOGRA, comedia en un acte, de D. Abelardo Coma.	1
LAS JOYAS DE LA ROSER, drama en tres actes y en vers, original de Frederich Soler. .	2
¡TOT PER LAS DONAS! Comedia en un acte, de D. Joseph M.ª Pous.	1
L' ESCLAU DEL VICI. Monólech de D. Ignasi Iglesias	0'50
LA FEYNA D' EN JAFÁ, comedia en un acte, en prosa de D. Ernest Soler de las Casas.	1
LOS AUCELLETS. Comedia en tres actes, en prosa, de D. Joseph M.ª Pous . .	2
LA MOSCA AL NAS. Comedia en un acte, en vers, de D. Frederich Soler.	1
LA FIRMA DE 'N ROVELLAT. Comedia en un acte, en prosa, arreglada á la escena catalana, per D. Conrat Colomer. . .	1
LA TORNABODA. Comedia en un acte, en vers, original de D. Juliá Carcassó. . .	1